

GORSKI *reševalec*

Nove priložnosti nudenja analgezije pri poškodovanih v gorah in drugih težko dostopnih terenih

Reševanje planinca v Petem žrelu, Storžič, 4. december 2018

PODATKI IZDAJATELJA

Izdajatelj:
Društvo GRS Tržič

Leto izdaje:
februar 2019

Pripravil in uredil:
Matija Perko

Lektoriranje:
Alenka Bevčič

Oblikovanje in prelom:
Zasnova Janez Rožič

Format:
Spletna izdaja

ISSN 2350-4617

Članke so prispevali člani
Društva GRS Tržič.

Fotografije na naslovnici
in zadnji strani: Vili Vogeltnik.

Za vsebino prispevkov
so odgovorni avtorji.

KAZALO

<i>Kako naprej</i>	3
Janez Primožič	
<i>Beseda urednika</i>	3
Matija Perko	
<i>Na poti do gorskega reševalca – Izpit iz reševalne tehnike</i>	4
Dr. Tomaž Goslar	
<i>Generacija bodočih gorskih reševalcev</i>	7
Matija Perko	
<i>Reševanje planinca v Petem žrelu, Storžič, 4. december 2018</i>	10
Primož Štamcar	
<i>Nove priložnosti nudenja analgezije pri poškodovanih v gorah in drugih težko dostopnih terenih</i>	14
Dr. Uroš Lampič	
<i>Razgovor z Dušanom Polajnarjem o ICAR-ju</i>	19
Slavko Rožič	
<i>Prostori GRS Tržič skozi čas</i>	24
Matija Perko	
<i>Prestop iz GRS Mojstrana v GRS Tržič</i>	28
Senad Halilović	
<i>Reševanje v Paklenici pred 40 leti</i>	30
Matija Perko	
<i>Vremenska ujma v Tržiču konec oktobra</i>	34
Primož Štamcar	
<i>Statistični pregled reševalnega dela v letu 2018</i>	38
Primož Štamcar	

Kako naprej

Janez Primožič (foto: Matija Perko)

Menim, da se človek celo življenje uči in preizkuša v novih izzivih. Tako sem spomladi prevzel nalogo vodenja društva GRS Tržič. Odločitev za to pot je bila vse prej kot enostavna, saj sem se močno zavedal obilice dela, ki si jo predsednik društva GRS nakoplje na glavo. Pri tem sem upošteval še vse ostale obveznosti in obremenitve, ki so že stalnica v življenju. Vendar sem pri vsem tem upošteval tudi pozitivna dejstva, ki so pripomogla k odločitvi, da prevzamem vodstveno funkcijo. Tu predvsem mislim na odlično ekipo reševalcev, pripravnikov in simpatizerjev društva GRS Tržič. Z njihovo pomočjo, brezpogojnim sodelovanjem in pripadnostjo sem se veliko lažje odločil za to vlogo v društvu. Veliko je pripomoglo tudi odobravanje v družini, kar je potrebno pri tako zahtevni nalogi.

Moram reči, da sem od predhodnika Blaža prevzel urejeno, kakovostno strokovno usposobljeno društvo, v katerem je medsebojno sodelovanje na zavidljivem nivoju. Vsak član pa vedno z vso odgovornostjo sprejema in izpolnjuje zaupane naloge.

Sedaj, po nekako razburljivem začetku moje nove vloge, se nekako vključujem v novo funkcijo z mislimi kako naprej. Izzivov je veliko.

Prvi in največji je borba za nove prostore, kjer smo za enkrat še vedno samo pri obljubah in dogovarjanjih pristojnih organov v Občini Tržič. Tako, kljub obljubam, našega velikega problema s prostorsko stisko še nismo rešili.

Druga, zelo pomembna naloga, je vzdrževanje visokega nivoja znanja, opremljenosti in usposobljenosti vseh članov društva, saj nam le to omogoča, da smo kos vsaki nalogi in delo opravimo v skladu z ustrežno tehniko. Prav tako je pomembno poskrbeti za pomlajevanje članstva in posameznih specialistov, kot so inštruktorji iz tehnike reševanja, reševalci letalci, vodniki reševalnih psov. Izobraževanje vseh skupin je kompleksno in traja daljše obdobje. Seveda pa vsak potem potrebuje še nekaj časa, da si pridobi potrebne izkušnje za samostojno delo.

Izpostavil bi še pomemben del, ki predstavlja enega od pogojev za dobro opravljeno delo in to je visoko medsebojno zaupanje in spoštovanje. To bomo še naprej dosegali z našimi skupnimi druženji, skupnimi turami in drugimi oblikami skupnega delovanja. Na ta način se razvija in krepi močna prijateljska vez med vsemi člani društva, ki je prav tako nujno potrebna, da smo lahko kos tudi najzahtevnejšim nalogam, ki nas še čakajo.

Na koncu bi se vsem rad zahvalil za zaupanje, ki ste mi ga ob izvolitvi izkazali in zaključil z besedami legendarnega Joža Čopa: »Pa boh lonej k' smo prijatli!«

Beseda urednika

Matija Perko (foto: Vili Vogeltnik)

Pred meseci sem s polic s knjigami vzel vse publikacije GRS Tržič in jih postopno prelistal. Nastalo je veliko zapisov, veliko popisanih dogodkov, ki ne bodo pozabljeni. Ob branju sem ugotovil, da sem marsikaj od napisanega že pozabil. To mi je bila samo potrditev prepričanja, da svoje delo premalo dokumentiramo. Znova in znova naletim na težave, ko iščem posamezen podatek o dogodku, ki ga pravzaprav poznam, a so podrobnosti, ki jih iščem, izpuhtele iz moje glave. Zato me vedno jezi ugotovitev, zakaj tega nismo zapisali?

Kljub sodobni tehnologiji, raznim pripomočkom, delamo vse na hitro, pogosto gredo dogodki zaradi hitrega tempa življenja bliskovito mimo. Dobro bi bilo, da bi vsaj občasno zavestno malo pritisnili na »zavoro«. A je to lahko reči, težje je pa narediti. Vsi smo vpeti na razne »funkcije«, zadolžitve, planiranja in podobno. Vse to pa nam jemlje čas. Čas, ki ga je vedno premalo. Posledično nas vodi v situacijo, ko preprosto ne zmoremo. Pomislimo kdaj pa kdaj na tiste, ki so nam blizu in jih poskusimo razumeti. Saj vsi vpijemo, da nas bo tak tempo pokopal, storimo pa bolj malo, da bi to ustavili.

Tudi delo med gorskimi reševalci zahteva od vseh nas veliko časa. Veliko je usposabljanj, urjenja, raznih aktivnosti, zadolžitve. A z enakomerno porazdelitvijo med članstvo, nekako zmoremo. Ne samo predsednik in vodstvo, tudi vsi ostali se moramo zavedati, da bo le na ta način zadeva delovala. In deluje! Zato, ker se tega zavedamo, eni bolj, drugi manj.

Kaj me še vedno vleče med reševalce? Zakaj sem rad med njimi? Ali so reševanja in pomoč ponesrečenim tisto, kar me drži zraven? Mogoče ponos, da sem gorski reševalec?

Na vsa vprašanja lahko pritrdim, a nikakor ni samo to. Še mnogo drugih faktorjev in razlogov je, zaradi katerih sem zraven. Vsa tista srčnost posameznikov, zagnanost, želja pomagati, prijateljski odnosi, ljubezen do gora in še bi lahko našteval. In le vsi skupaj lahko tvorimo kolektiv, družino, v kateri sem rad, ki me izpolnjuje, me pomirja in bogati. Zato je pomembno, da vsa nesoglasja, trčenja različnih egov in druge probleme rešujemo sproti. A to moramo početi ves čas, pravočasno odreagirati, potem gre. Zato sem rad zraven.

Pred vami je nova številka Gorskega reševalca. Ob tem se vsem avtorjem prispevkov zahvaljujem za vložen trud. Upam, da bomo tudi v bodoče sposobni popisati delček našega dela.

Na poti do gorskega reševalca – Izpit iz reševalne tehnike

Dr. Tomaž Goslar

(foto: Elemir Zrim)

Septembra, ravno po dopustu, sem se boril s številnimi e-maili, ki so se nabrali med odsotnostjo. Med navlako sem naletel na dva, ki sta mi takoj padla v oči: katalog znanj izpita za nove člane GRZS in prijava na izpit. Čas res hitro teče in očitno sta dve leti pripravištva hitro minili. Če sem bil skoraj na vseh vajah in nekaj akcijah, bi moral že kar nekaj znati in izpit ne bi smel biti pretežak, sem si mislil.

Ko sem pričel brati seznam potrebnih znanj, pa sem postal nekoliko bolj zaskrbljen. Pri improvizirani tehniki reševanja bi imel že kar nekaj težav, saj sem od alpinistične šole reševanje padlega soplezalca že uspešno pozabil. Postavitev in uporaba vrvene ograje bi nekako šla. Žimaril sem že večkrat, vendar pa še nikoli s prsno prižemo in tudi o spremembi smeri kot reševalec spremljevalec nimam pojma. Sidrišče bi z malo vaje sestavil in tudi z vrtalko se v delavnici odlično razumem. Pri tipizirani tehniki sem že večkrat sodeloval, vendar bi pri prehodih iz spusta v dvig in obratno povsem odpovedal. Vitle se spomnim še z

jadranja. Nosila imajo štiri ročaje in prav toliko nosačev. Od žičnic pa poznam edinole smučarsko.

Postajo sem že uporabljal na vajah in akcijah in tu res ne more biti nič težkega. 100 let zgodovine pa pri vseh naučenih knjigah tudi ne bi smel biti problem.

Ob burnem povratku v službo, ko je potrebno v nekaj dneh nadoknaditi cel dopust, sem na izpit kar malo pozabil. Zadnja tedna avgusta pa sva se s sotrpino Robertom počasi začela dogovarjati za treninge. Listati sem pričel tudi po spletnem učbeniku in kmalu ugotovil, da so stvari precej bolj zapletene, kot izgledajo ob površnem branju kataloga znanj.

S potrpežljivimi inštruktorji društva in Robertom smo se pridno lotili vaj. V začetku septembra sva z Robertom skoraj vsako popoldne premetavala opremo na policijski postaji ali pa visela z vrvi v Dovžanovi soteski. Lepo pozno poletno vreme nam je bilo v precejšnjo pomoč in kljub obsežnemu zalogaju znanja, sva z Ro-

Priprave na zimsko tematiko
smo že začeli (foto: Vili Vogelnik)

USPOSABLJANJE IN URJENJE

Robert Ternik
med vajo v
Dolžanovi soteski
(foto: Tomaž Goslar)

bertom še kar hitro predelala predvidene izpitne teme. Kljub vsem vajam, sem imel še vedno največ težav z improvizirano reševalno tehniko padlega soplezalca in delom reševalca spremljevalca, kar vključuje žimarnenje in spremembe smeri. Tudi bolj kompleksna izvedba tirolske žičnice in preveč manevrov pri tipizirani reševalni tehniki bi mi povzročilo nekaj težav.

Za silo opremljena z vsem znanjem, sva se z Robertom 23. septembra 2018 odpravila na usklajevalni seminar. Po večinoma lepem septembru nam je vreme prekrizalo načrte in namesto v Tamarju, smo končali na kranjskogorski komunali. Večino dneva je lilo kot iz škafe in res sem bil hvaležen komunali za streho

Tomaž Goslar na usklajevalnem seminarju v Tamarju (foto: Robert Ternik)

nad glavo. Med plugi, vrečami soli, prometnimi znaki in kontejnerji se je bilo nekoliko težje vživeti v delo. Kljub slabemu vremenu, pa smo obdelali vse postaje in večinoma uskladili način dela in razrešili nejasnosti. Največja težava je, da ob intenzivnem delu in toliko informacijah preprosto ne moreš ostati zbran in slediti dogajanju cele štiri ure. Po zaključenem delu na postajah so nas razveselila še predavanja, ki so se zavlekla pozno v noč. Teme kljub celodnevni aktivnosti in pozni uri niso bile nič kaj prizanesljive: Yagi antene, oscilatorji, repetitorji, squelch ... in verjetno še marsikaj, čemur po dolgem dnevu nisem mogel več

slediti. Ko smo okrog osmih zvečer končno zaključili z zgodovino GRS, je sledila še večerja v Tamarju.

Zadnjih 14 dni pred izpitom sva z Robertom le še izpopolnjevala reševalske veščine do »popolnosti«. Kljub vsem vajam, potrpljenju inštruktorjev in prebiranju učbenika, so se v glavi še vedno vsakič znova pojavljala vprašanja: »Kam že vpnem tale konec štrika?«, »Dva ali trije ovoji okrog vitle?« ...

Na izpitni dan prvi vikend oktobra smo imeli več sreče z vremenom kot na usklajevalnem seminarju. Deževati je začelo šele čisto na koncu in večina nas je postaje oddelala še v suhem vremenu. Za razliko od hangarjev na komunali, je bil občutek na izpitu bližje realnosti. Večinoma sva z Robertom vseh osem postaj opravila brez večjih napak in težav, le pri zadnji, osmi, sva oba že nekoliko utrujena obvisela na žimarnju, vendar vseeno uspešno sestopila.

Pisni del, radijske komunikacije v GRS, kljub obsežni literaturi, ni bil pretežak. Zgodovina GRS pa nam tudi ni delala težav.

Izpit v obsegu, kot je zamišljen, je zagotovo velik zalogaj za vse izvajalce in pohvala vsem sodelujočim inštruktorjem. Kljub manjšim organizacijskim spodslujajem in včasih nejasnim navodilom, je občutek na koncu dober, kar je pomembno.

Tudi nad strožimi ocenjevalnimi kriteriji ne bi bil nič razočaran. Če gledam iz stališča lastne varnosti, želim delati z ekipo, ki zna in je zanesljiva in enako mora veljati zame. Negotovost v reševalsko tehniko in neznanje lahko ogrozita celotno moštvo, zato na neopravljen izpit ne bi smeli gledati kot poraz in nagajanje inštruktorjev, pač pa kot prispevek k naši skupni varnosti.

Na posameznih postajah je res najbolj enostavno individualno preveriti znanje in veščine, bi pa bilo zanimivo izvesti simulacijo celotnega reševanja. Na tak način je mogoče bolje preizkusiti praktično uporabo znanj, iznajdljivost in ustrezno izbiro tehnike, za tečajnika pa možnost, da preizkusi svoje znanje v kar se da realni situaciji.

Vprašanje, ki se mi zastavlja je, kaj od vsega naučenega bom še znal čez 5 let? Ker stvari, ki jih ne uporabljamo redno, hitro pozabimo, bo verjetno podobno z delom pridobljenega znanja in veščin. Redne vaje na postajah so dober način obnavljanja znanja in spremljanja novosti, nikoli pa pregled ni tako temeljit kot na izpitu. Nič ne bi bilo narobe, če bi šel čez 5 let še enkrat na izpit.

Prva polovica je za mano. Se že veselim zimskega dela!

Generacija bodočih gorskih reševalcev

Matija Perko

Za vsako društvo GRS je za obstoj, razvoj in kvaliteto delo potrebno redno pomlajevanje moštva. V Tržiču smo za to postavili visoke kriterije in zahteve. Ob tem dobro sodelujemo z alpinističnim odsekom PD Tržič. Starejši reševalci se počasi umikajo, za njimi pa prihajajo mlajši. Izpiti za status gorskega reševalca zahtevajo od posameznika veliko znanja in dobro fizično pripravljenost.

Ni dovolj le želja, delo gorskega reševanja od nas zahteva visoko usposobljenost. Področje reševalnega dela se je z gora razširilo na ves težko dostopni teren, ki ga je v Sloveniji veliko, pa tudi na popolnoma druga področja, kjer gorski reševalec s svojim znanjem lahko pomaga. Ko pripravnik opravi vse izpite, ki so predpisani, postane gorski reševalec.

S tem mu je odprta pot za nadaljnja izobraževanja za posamezne specialnosti. A to ni dovolj. Zaradi zahtevnega in odgovornega reševalnega dela, mora vsak gorski reševalec periodično obnavljati vse izpite. Le tako moštvo vzdržuje visok nivo znanja in pripravljenosti. V Tržiču imamo nekaj mladih pripravnikov, ki so se dobro vključili v naše delo in bodo v prihodnje postali gorski reševalci. O svojih vtisih in delovanju društva so povedali sledeče:

Benjamin Vidmar

O organizaciji oziroma društvu GRS Tržič sprva nisem vedel veliko. Samo to, da rešujejo ljudi, ki se poškodujejo v hribih. Ko sem se pridružil AO Tržič (alpinistični odsek), je bila moja želja predvsem spoznavanje slovenskih in tujih gora ter plezanje po plezalnih smereh v naših hribih.

Prvo leto smo bili na AO Tržič kar aktivni. Tako sem sčasoma spoznal ljudi, alpiniste, za katere bi lahko rekel, da so legende slovenskega alpinizma, hkrati pa so nekateri

tudi člani društva GRS Tržič. Pobuda, da se priključim društvu GRS Tržič, je prišla ob zaključku sezone AO Tržič v Dolini. Na začetku me to niti ni preveč zanimalo. Po premisleku sem se odločil, da povabilo sprejemem. Čas bo pa pokazal ali sem se pravilno odločil.

V začetku smo se »novi« držali malo bolj zase, ker smo bili v društvu GRS novinci. Pa tudi večine članov, reševalcev še nismo poznali. Nekako po enem letu v GRS smo se naučili in spoznali veliko novega. Učili smo se od klasičnih tehnik reševanja, prve pomoči do reševanja s helikopterjem. Hkrati pa smo spoznali tudi posamezne člane društva GRS Tržič. Za reševalce lahko rečem, da so ljudje na mestu. Med njimi se počutim dobro.

Ko pride poziv za reševalno akcijo, se upošteva mnenje vsakega, največ pa seveda prinesejo leta izkušenj.

Matic Mohorč

Leta 2014 sem se vpisal v alpinistično šolo pri AO Tržič. S tem dejanjem se je nekako začela tudi moja pot do GRS Tržič. Želja, da pomagam pomoči potrebnim v gorah in težko dostopnem terenu, je bila v meni že prej. S spoznavanjem gorskih reševalcev pa je samo še rasla. Leta 2016 sem po naključju sodeloval pri reševalni akciji. Takrat sem si rekel, da bom tudi jaz, če bo le priložnost, enkrat postal gorski reševalec.

Na moje veliko presenečenje pa je še v istem letu prišlo e-mail vabilo načelnika AO Tržič na uvodni predstavitveni sestanek GRS, ki je bil v začetku leta 2017. Presenečen sem bil zato, ker sem menil, da bo na to potrebno počakati še kakšno leto ali dve. Sestanka sem se z veseljem udeležil in sprejel vabilo, da se pridružim društvu GRS Tržič. Zavedam se, da to pomeni veliko odrekovanja in moje odsotnosti od doma. Kot tečajnik se poskušam udeležiti čim več

(foto: Matija Perko)

(foto: Matija Perko)

vaj, izobraževanj in usposabljanj, z veseljem pa tudi reševalnih akcij. Tako sem septembra istega leta tudi uradno postal član društva.

Z vsako vajo in reševalno akcijo se vedno naučim kaj novega in nabiram prepotrebne izkušnje. Veliko se bo še potrebno naučiti, da postanem gorski reševalec, vendar mi motivacije ne manjka, saj so fantje iz GRS Tržič res super.

Jernej Kuhar

Prav velike želje po pridružitvi društvu gorske reševalne službe Tržič nikoli nisem imel. No vsaj sedaj, ko sem še mlad. Nekako mi je najljubše preživljanje svojega časa v gorah, predvsem s plezanjem na vse možne načine. Konec leta

*Fantje na vaji zimske tematike
(foto: Primož Štamcar)*

2016, ko smo imeli pregled sezone alpinističnega odseka Tržič, pa sta do mene pristopila Slavc Rožič in Janez Primožič z vabilom na informativni razgovor o delu gorskega reševalca. Razgovor naj bi bil v začetku naslednjega leta. Ob povabilu sem bil presenečen, zato nisem mogel takoj odgovoriti. Pravzaprav sploh nisem vedel, če si to resnično želim početi.

Že v prvih mesecih sem spoznal, da delo ni enostavno. Vse skupaj zahteva veliko časa in odre-

kanja. Udeležba na vajah postane obvezna. Udeležba in učenje na vseh vajah, izobraževanjih in tekmovanjih pa prinašajo znanje in potrebne izkušnje. To je v meni prebudilo željo po pridobitvi čim več znanja.

Sedaj vem! Želim imeti tak stil življenja. Želim pomagati ljudem v težavah, predvsem pri reševanju na zahtevnih gorskih terenih. Občutka ob pisku pozivnika, ko ti srce začne biti z 200 udarci na minuto, pa se verjetno nikoli ne bom navadil.

Reševanje planinca v Petem žrelu, Storžič, 4. december 2018

Primož Štamcar

V popoldanskem času, ob 17.31 uri smo prejeli klic na pomoč - reševanje v Petem žrelu v severni steni Storžiča. Med pripravo opreme se mi po glavi podijo različne misli. Mrak je, do Žrela bo dolga pot, višje je že sneg, najbrž je kje ledeno ...

ZANIMIVO REŠEVANJE

Storžič (foto: Vili Vogelnik)

ZANIMIVO REŠEVANJE

Reševalci se vzpenjajo proti zaplezanemu fantu (foto: Primož Štamcar)

Mladenič v rosnih dvajsetih letih starosti se je po (pre) poznem popoldanskem vzponu na Storžič spuščal z vrha v smeri poti preko Škarjevega roba. Zaradi nepo-

znavanja terena je zavil v Peto žrelo. Tam je namreč videl sledi v snegu. Na nekem spletnem hribovskem portalu je prebral, da vodi tam lažji sestop????

Spuščanje ob pomoči vrvi (foto: Primož Štamcar)

ZANIMIVO REŠEVANJE

Nekje na zgornji polovici Petega žrela se je končalo. Stop! Telefon 112! K sreči pravočasno. Tokrat se je odločil pravilno.

Obe terenski vozili GRS Tržič sta zaradi pretekle ujme obstali kmalu nad Lomom. Cesta do Doma pod Storžičem po oktobrski vremenski ujmi še ni bila sanirana. Oprema je romala v nahrbtnike, reševalci so

mo je imel bolj za okrog Blejskega jezera kot za v resne gore. Znanja in izkušenj očitno tudi mnogo premalo ali skoraj nič, posebno za tako zahtevno turo.

Da se je malo ogrel, smo mu dali malo čaja. Kar nekaj časa je namreč čepel na mestu. Privezali smo ga na vrv in pripravili za spust. Vsi skupaj smo se ob pomoči vrvi začeli spuščati. Z leve se nam je pridru-

Na melišču pod steno (foto: arhiv GRS Tržič)

se napotili peš proti koči in naprej skozi gozd do melišča, kjer je pod nogami že škripal sneg.

Do vrha melišča je šlo hitro. Prvemu skoku smo se izognili skozi ruševje in skrotje, višje ni šlo več tako enostavno. Namestili smo si dereze, cepin, vrvi. Plezali smo navzgor po grapi in svetili v temo. Še eno snežišče, pa spet skalni skok. Nejc in Klemen sta uredila »štant«. Sašo je splezal naprej in povedal, da fanta že sliši in vidi tudi njegovo lučko, še nekaj deset metrov in je bil pri njem.

Poba je bil sam, derez in cepina ni imel, o kakšni dodatni plezalni-alpinistični opreми ni bilo govora. Opre-

žila še Milanova skupina s Škarjevega roba. Nižje so nam pripravili dve sidrišči. Tako je šlo dokaj hitro.

Še zadnji skok in lažje smo zadihali. V dolini je svetilo vse manj luči, ljudje so se odpravljali spat, mi smo bili pa še nekje na 1600 metrih.

Pomirjeni smo hiteli skozi gozd proti koči. Na hitro opazimo spomenik žrtvam Storžiča, mimo katerega smo sestopali. Tokrat smo kamnoseku »ukradli« zaslužek ob klesanju novega imena.

Zaključili smo malo pred polnočjo. Kljub temu, da jo je fant srečno odnesel, nismo bili prav zgovorni. Res je zelo malo manjkalo ...

Nove priložnosti nudenja analgezije pri poškodovanih v gorah in drugih težko dostopnih terenih

Uroš Lampič, dr. med. spec. urgentne medicine

(foto: Elemir Zrim)

Izvleček

Lajšanje akutne bolečine pri poškodovanih na terenu je nujno potrebno. Pri tem so doslej najpogostejše prišli v poštev intravensko aplicirani močni analgetiki, kot so opiat in ketamin. V zadnjem času se v našem prostoru uveljavljajo novejši pristopi nudenja analgezije, ki so v težkih pogojih primernejši in hitrejši način lajšanja akutne bolečine. Za učinkovito in varno analgezijo je potrebno dobro poznati lastnosti in učinke zdravil.

Uvod

Med nujnimi ukrepi, ki naj bi jih člani reševalnih ekip na terenu (ekipe nujne medicinske pomoči in Gorske reševalne službe) izvedli pri oskrbi poškodovanca na terenu, sodi prav gotovo analgezija. Lajšanje bolečine pri poškodovanih je nujno že na terenu in ne šele v bolnišnici. To smo kot izvajalci NMP v gorah in drugih težko dostopnih terenih dolžni storiti tako iz etičnih vidikov, kot tudi zaradi preprečevanja številnih škodljivih patofizioloških procesov, ki jih bolečina sproži.

Zaradi pestrosti izobrazbe članov reševalnega moštva GRS, je mogoče, da v ekipi, ki posreduje klasično, ni zdravnika ali drugega zdravstvenega delavca (zdravstvenega tehnika, dipl. zdravstvenika, medicinske sestre). Glede na pristojnosti slednjih glede aplikacije zdravil, ki jih po lastni presoji ne smejo nuditi pacientu, razen po naročilu zdravnika, je precej verjetno, da bo poškodovanca ob transportu v dolino bolj ali manj bolelo, dokler ne prejme analgetika s strani ekipe NMP ali šele v bolnišnici.

Kljub temu, da so zdravstveni delavci med svojim izobraževanjem in nadaljnjim usposabljanjem prejeli številne informacije o analgeziji, se žal še vedno dogaja, da zaradi številnih zadržkov (neznanje, miti o škodljivosti analgetikov, podcenjevanje bolečine), pa tudi objektivnih težav pri apliciranju analgetika, pacienti ne prejmejo analgetika na terenu, izbran analgetik ni ustrezen ali pa je odmerek analgetika prenizek.

Še vedno krožijo nekateri miti o škodljivosti analgetikov, ki ovirajo zdravstvene delavce pri nudenju

optimalne analgezije. Poškodovanec ne prejme opioida zaradi nevarnosti depresije dihanja in razvoja odvisnosti, otežene nadaljnje diagnostike pri poškodbi trebuha ali ker ne bo mogel podpisati obrazcev za privolitev v poseg v bolnišnici.

Pri lajšanju akutne bolečine pri poškodovanih na terenu je bila do pred kratkim na prvem mestu medikamentozna terapija. Intravenska ali intraosalna aplikacija močnih analgetikov je med njimi najpomembnejša. Izbira primerne analgetika v nujnih stanjih je odvisna od več dejavnikov (stanje poškodovanca, anamneza, alergije, jakost bolečine, znanje in izkušnje) in je kompromis med pričakovanimi želenimi učinki in še dopustnimi neželenimi učinki zdravila. Intramuskularna, subkutana, rektalna ali per os aplikacija analgetikov je zaradi zakasnelega in nepredvidljivega učinka delovanja, še posebej pri šokovnih stanjih ali podhladitvi ali drugih motnjah prekrvljenosti perifernih tkiv in prebavil, manj primerna.

Poleg tega ne smemo pozabiti na ne medikamentozne načine lajšanja bolečine, kot so imobilizacija, hlajenje poškodovanih mest, preveza ran, pomiritev pacienta, preprečevanje hipotermije.

V zadnjem času se tudi v našem prostoru vse bolj uveljavljata intranazalna in inhalacijska analgezija. Še posebej sta primerni za lajšanje srednje do hude bolečine pri poškodovanih na terenu, ko zaradi mraza, noči in objektivnih nevarnosti, ki zahtevajo hitro evakuacijo poškodovanega na bolj varno mesto, ni mogoča ali smotrna vzpostavitev intravenske poti in aplikacija intravenskega analgetika. Lahko gre za prehodni ali dokončen način lajšanja bolečine na terenu, pogosto vzpostavitev intravenske poti po imobilizaciji in učinkoviti inhalacijski ali intranazalni analgeziji niti ni potrebna.

Največ izkušenj imamo zdravniki, ki nudimo analgezijo na terenu, z intranazalno aplikacijo močnih analgetikov, kot sta fentanyl (50 - 100 krat močnejši od morfija) in ketanest (disociacijski anestetik v analgetičnem odmerku).

Od konca leta 2018 je na slovenskem trgu registriran kot inhalacijski analgetik metoksifluran, ki omogoča varen in učinkovit način nujenja analgezije s strani poškodovanca samega pod nadzorom zdravnika in drugega usposobljenega pripadnika reševalnega tima. Raziskave kažejo, da zelo hitro pride do učinka zdravila (srednji čas do prvega olajšanja bolečine je 4 minute oziroma od 6 do 10 vdihov). Zaradi enostavnega načina aplikacije omogoči najkrajši čas, ki ga reševalci porabijo za obravnavo na terenu med vsemi analgetiki, ki so jih primerjali in ga priporoča tudi medicinska komisija organizacije IKAR.

Prikaz primera

V enoti HNMP Brnik smo v zadnjih dneh novembra ob 15:54 prejeli klic, da je gospa srednjih let zdrsnila s poti na Breginjski Stol in se skotalila okrog 100 metrov navzdol po težko dostopnem terenu. Pri tem je s telesom večkrat udarila ob skale in na višini okrog 1100 metrov obležala s poškodovanim prsnim košem. Zaradi bolečin pri dihanju ne more sestopiti.

Ker je bilo jasno, da na kraju dogodka ne bo mogoč pristanek, pač pa najverjetneje vitlanje, smo se z vodjo GRS intervencije dogovorili, da posredujemo kot združena ekipa HNMP GRZS. Tako se nama z reševalcem HNMP pridruži še lokalni reševalec letalec GRZS in naslednji trenutek že vsi nestržno preiskujemo pretežno gozdnat teren. Zaradi bližajoče se noči pilot pove, da se mudi, zato se do gospe z vitlom spustiva z reševalcem letalcem. Po hitrem travmatološkem pregledu ugotovim, da ima gospa res poškodovan prsni koš in da bo zaradi zaraščenosti terena morala z najino pomočjo prehoditi nekaj metrov do strmega travnatega pobočja. Hudo prizadeti od bolečine ji v nekaj sekundah apliciram močan analgetik Fentanyl intranazalno (v nosno votlino preko ustreznega pripomočka). Z reševalcem letalcem ji pomagava do dogovorjenega mesta za dvig v helikopter in ji namestiva trikotni sedež. Reševalec letalec mi ponudi, da grem prvi v helikopter, saj se zaveda, da obstaja možnost, da nas bo noč še močnejše povezala v nekaj naslednjih urah klasičnega spusta v dolino, če se nam ne uspe vsem vkrcati helikopter. Odklonim ponujeno, saj imam pri sebi svoj nahrbtnik z najnujnejšim za varen sestop v dolino. Gospa, vidno hvaležna za-

radi bistvenega olajšanja bolečine, v naslednjem trenutku že prehaja z varnim manevrom reševalca letalca v helikopter, ki odleti v progresivni let. Ostanem sam, vmes se je povsem stemnilo. Iz telovnika vzamem naglavno svetilko in helikopterju sporočam svoj položaj, saj me išče vsaj 50 metrov prenizko. Ko me opazi, si jo namestim na čelado, da je operaterju na vitlu lažje oceniti, kje se nahajam pod helikopterjem in že me nekaj milimetrska jeklena žica vabi v varnejše zavetje helikopterja. Opazim gospo, kako sedi na helikopterskih tleh, s hrbtom oprta na njegovo steno. Medtem ji je reševalec HNMP že namestil EKG elektrode in meritve kažejo, da se nam med prevozom ni bati hudih zapletov. Bolečina je skoraj povsem popustila in ne potrebuje dodatnega odmerka analgetika. V trdi temi pred pristankom ob Soči sledi stisk roke in zahvala za pomoč reševalcu letalcu. Vošči nam enako in strinjamo se, da sta se v konkretnem primeru kot izjemno koristni izkazali pravkar vzpostavljena združena ekipa HNMP GRZS, ki je bila na voljo s takojšnjim posredovanjem in brez nepotrebne izgube časa z iskanjem helikopterske ekipe ter nov in hiter način nujenja analgezije pri gospe, ki bi brez nje s hudo bolečino težko prenesla celotno intervencijo.

Ko letimo proti UKC Ljubljana razmišljam, da bi se akcija kaj hitro lahko prevesila v več ur trajajočo klasično akcijo lokalne postaje GRS, če ne bi bilo na voljo združene ekipe in če bi izgubljali čas z zamudnejšimi načini nujenja analgetika v težko dostopnem terenu.

Zaključek

Intranazalna aplikacija analgetika je način aplikacije močnega analgetika preko nosne sluznice za lajšanje bolečine pri poškodovancih in je namenjena tako otrokom kot odraslim. Omogoča neinvaziven način lajšanja bolečine in v gorah ter težko dostopnih terenih, morda celo edinega mogočega. Pomeni ne le bolj humano imobilizacijo poškodovanih delov telesa in celo repozicijo zlomljenih ali izpahnenih udov, pač pa za poškodovanca znosnejši transport, tako helikopterski kot klasični.

V našem prostoru je zadnja novost inhalacijska analgezija z metoksifluranom, ki je namenjena odraslim poškodovancem in po dosedanjih podatkih obeta ne invaziven način nujenja analgezije pri srednjih do hudih bolečinah, morda v prihodnosti celo brez prisotnosti zdravnika v reševalni ekipi GRS, kar bi pomenilo bistveno večjo možnost nujenja analgezije pri izbranih poškodovancih v gorah in drugih težko dostopnih terenih.

Transport ponesrečenca je zelo pomemben (foto: Primož Štamcar)

Literatura

1. Gradišek P, Vlahović D, Zelinka M. Pasti in zmote pri uporabi analgetikov v urgentni medicini. In Bručan A, Gričar M. Urgentna medicina: izbrana poglavja. Dvanajsti mednarodni simpozij o urgentni medicini. Ljubljana: Slovensko združenje za urgentno medicino, 2005:84-91.
2. Voje M, Pintar T. Izbira analgetikov v urgentnih stanjih. In Bručan A, Gričar M. Urgentna medicina: izbrana poglavja. Tretji mednarodni simpozij o urgentni medicini. Ljubljana: Slovensko združenje za urgentno medicino, 1996:263-273.
3. Vlahović D, Kosmač N. Analgezija in sedacija med transportom. In Bručan A, Gričar M. Urgentna medicina: izbrana poglavja. Tretji mednarodni simpozij o urgentni medicini. Ljubljana: Slovensko združenje za urgentno medicino, 1996:281-289.
4. Škufca Sterle M, Palčič Berce D. Analgezija poškodovancev v predbolnišničnem okolju. In Gričar M, Vajd R. Urgentna medicina: izbrana poglavja. Osemnajsti mednarodni simpozij o urgentni medicini. Ljubljana: Slovensko združenje za urgentno medicino, 2011:175-181.
5. Lampič, U. Periproceduralna sedacija in analgezija na terenu. v 22. mednarodni simpozij o urgentni medicini. 2015. Portorož: Slovensko združenje za urgentno medicino. 30-34.
6. http://med.umkc.edu/docs/em/IN_Med_dosing_chart.pdf
7. Pentrox SmPC, 30.7.2018.
8. Coffey F et al. Emerg Med J 2014;31:613–18.
9. Ellerton J, Milani M, Blancher M, et al. Managing moderate and severe pain in mountain rescue. High Alt Med Biol 2014;15:8–14.

Dr. Uroš Lampič
med vajo reševanja
(foto: Vili Vogeltnik)

Razgovor z Dušanom Polajnarjem o ICAR-ju

Slavko Rožič

Kdaj je bil ustanovljen ICAR? Kakšen je bil namen ustanovitve te organizacije in koliko članic jo je ustanovilo?

Po 2. svetovni vojni so se vezi med narodi ponovno vzpostavljale in prav tako je bilo tudi med gorniki. Zaradi potrebe po poenotenju gorsko reševalnega dela in opreme ter nudenja prve pomoči pri reševanju v gorah, so se na srečanju v Obergurglu leta 1948 predstavniki Avstrije, Nemčije, Italije, Južne Tirolske, Švice in Francije dogovorili, da se bodo srečevali vsako leto. Pri novostih iz opreme so bila to gorska nosila Wastla Marinerja in sedež Ludwiga Grammingerja. Ta srečanja so prerasla v ustanovitev ICAR v Bolzanu, 30. oktobra 1955. Prisotni so bili predstavniki Avstrije, Italije, Južne Tirolske, Nemčije, Švice in Jugoslavije. Za prvega predsednika je bil izvoljen dr. Rudolf Campell iz Švice.

Predstavnika Jugoslavije pa sta bila dr. Miha Potočnik in dr. Andrej Robič.

Kako je ICAR organiziran danes, koliko članic ima? So vse članice enakopravne?

ICAR sestavljajo skupščina delegatov članic, predsedstvo, komisije AVA (lavinska), AIR (letalska), MEDCOM (medicinska), TER (klasično reševanje) in podkomisija DOG (vodniki reševalnih psov). V pisarni je zaposlena ena oseba 12 ur tedensko. Začasno predsednik ustanovi tudi delovne skupine za določene naloge. Sedež ICAR je v Zürichu. Deluje po švicarski zakonodaji. Na skupščini 20. oktobra 2018 v Chamonixu so delegati potrdili 10 novih članic. Tako je trenutno vključenih 109 organizacij iz 37 držav. Največ članic (10) je iz Švice. Iz Slovenije sta članici GRZS in PZS. Članstvo smo leta 2017 posodobili in sedaj imamo naslednje kategorije:

*Ustanovni zbor IKAR
leta 1955 v Bolzanu
(foto: arhiv Danilo Škerbinek)*

DELOVANJE V GRZS

- A članice izvajajo vse vrste reševanja (AVA, AIR, TER, MEDCOM in DOG) na nacionalnem nivoju. Na skupščini imajo 4 glasove. GRZS je A članica.
- B1 članice običajno izvajajo samo nekatere vrste reševanja na regionalnem nivoju. Na skupščini imajo 2 glasova. Vključene so tudi planinske organizacije, ki tudi izvajajo gorsko reševanje.
- B2 članice so članice, ki izvajajo del gorskega reševanja predvsem preventivo. Na skupščini ima taka članica 1 glas. PZS je članica B2.
- V začasno skupino C sodijo organizacije, kjer ne moremo takoj točno določiti kategorije. Članice se potem običajno uvrstijo v A ali B kategorijo. Na skupščini ne glasujejo.

DELOVANJE V GRZS

- D člani, v to skupino organizacije, članice ICAR predlagajo zaslužne člane. Na skupščini jih delegati potem potrdijo. Častni člani ne plačujejo članarine in nimajo volilne pravice. Danilo Škerbinek je častni član iz Slovenije.
- E članice so organizacije, ki ne izvajajo gorskega reševanja, vendar s svojim delom posredno vpli-

vajo na dejavnost gorskega reševanja (npr. UIAA, EHAC). Ne plačujejo članarine in nimajo volilne pravice.

*Skupščina ICAR
(foto: Dušan Polajnar)*

Prednosti članstva v ICAR so:

- povezava s članicami po skoraj celotni zemeljski obli,
- izmenjava izkušenj in znanj,
- sodelovanje na letnih delavnicah komisij ICAR,
- predstavitev in povezava s proizvajalci opreme.

ICAR se financira iz članarine, sponzorskih sredstev, pisarno pa delno sponzorira ARS. Sredstva porabljamo za delovanje pisarne, stroške predsedstva (prevozni stroški, prenočevanje, prehrana), stroške komisij ICAR, stroške sponzorjev za konferenco in stroške filma o zasedanju.

Kaj so delovne skupine ICAR in kaj delajo?

Delovne skupine določi predsedstvo z nalogo, da najdejo rešitev na določeno vprašanje. Leta 2012 je bila ustanovljena delovna skupina za preventivo. V skupini smo poskušali oblikovati delovno telo, ki bi srbelo za izvajanje preventive na področju gorskega reševanja. Že pri oblikovanju izhodišč so se pojavile velike razlike pri izvajanju preventive v članicah ICAR, potem pa tudi v komisijah. Zaradi tega smo nalogo preventive naložili posameznim komisijam ICAR, delovna skupina pa je zaključila delo.

ICAR ima na svojih straneh zapisano, da postavlja standarde in skrbi za izmenjavo izkušenj med članicami. V kolikšni meri dejansko izvršuje to poslanstvo, kaj so priporočila in v kolikšni meri so jih članice dolžne upoštevati?

ICAR predvsem skrbi za sprejemanje priporočil. Pri standardih je aktivno sodeloval, ko so se določale frekvence za žolne. Priporočila pa sprejemajo delegati posamezne komisije. Potrdi jih skupščina.

Priporočila veljajo za članice, ki izvajajo te dejavnosti. Postopki ali opremljenost nista v vseh organizacijah enaki, vendar pa se želijo organizacije približati temu.

Kako GRS Slovenije (danes GRZS) vpliva na delo ICAR? Kdo predstavlja GRZS v ICAR?

GRZS sodeluje pri delu komisij ICAR, to so običajno predsedniki komisij GRZS. Ti sodelujejo na delavnicah v okviru skupščine. Drugače je pri MEDCOM, kjer je dr. Iztok Tomazin že več let član komisije. Ta komisija pa ima poleg jesenskega še spomladansko delovno srečanje in še druge aktivnosti. Delo komisije člani skupin opravljajo v okviru delovnih skupin. Iztok je tako član več takih skupin. Zaključke, referate potem članicam predstavijo na delavnicah v okviru skupščine.

Oskrba padalca (foto: arhiv Dušan Polajnar)

*Izdelava vrvne ograje na ledeniku
(foto: Dušan Polajnar)*

Letos smo imeli kot kandidata za komisijo AIR Miha Avblja iz Letalske policijske enote pri slovenski Policiji. Na tajnih volitvah ni dobil dovolj glasov.

Sam sem član predsedstva ICAR. Poleg dela v skupini za vključevanje novih članic skupaj z zaposlenim v pisarni Tomom Spycherjem usklajujeva organizacijo kongresov. Glede na število udeležencev, je postalo to velik zalogaj predvsem pri namestitvah udeležencev in pri zagotavljanju dovolj velikih sejnih sob za udeležence komisij in skupščine. Letos v Chamonixu je bilo vseh sodelujočih in organizatorjev preko 500.

Kakšna je vizija ICAR? Je sploh možna standardizacija tehnike gorskega reševanja, glede na različna ekonomska, politična in strokovna okolja članic ICAR, ki tvorijo to krovno organizacijo?

Pred nekaj leti smo si postavili cilj, da vključimo članice večjih držav (področij) v ICAR. Vodilo pri tem je izmenjava znanja, metod pri reševanju in opremljanje. Ker v posameznih delih sveta reševanje poteka tem razmeram prilagojeno, je to le ena od drugačnih oblik. Pogovarjali smo se, da bi pri reševanju iz kopnih

sten oblikovali skupine članic, ki imajo reševanje iz visokih sten, skupino, ki ima reševanje iz previsnih sten in druge vrste stenskih reševanj. Pri teh vrstah je vključeno tako klasično kakor helikoptersko reševanje. Take in podobne zamisli je potrebno najprej dobro pripraviti, se o njih pogovoriti in rešiti ključna vprašanja, nato pa jih predstaviti članicam in po sprejemu večine članic začeti z realizacijo.

Dušan, bi na koncu še kaj dodal?

Članice ICAR s svojim znanjem, izkušnjami pomembno prispevajo pri reševanju v gorah in ob naravnih nesrečah. Na delavnicah v okviru skupščine se izkušnje delijo med članicami in tudi kraji, kjer se organizirajo kongresi. Sodelovanje GRZS je pomembno in želim, da se te izkušnje prenašajo na naše področje dela.

ICAR bo nekaj let še številno širil članstvo, predvsem v regijah, kjer še nimamo članic. Nadaljevalo se bo z vsebinskim delom na posameznih področjih reševalnega in medicinskega dela. Delegati, ki pridejo na delavnice, želijo aktivno sodelovati.

Z Dušanom Polajnarjem, članom predsedstva ICAR, se je pogovarjal Slavko Rožič.

DELO V DRUŠTVU

Prostori GRS Tržič skozi čas

Matija Perko

Za delovanje Gorske reševalne službe Tržič so se po ustanovitvi leta 1937 uporabljali prostori PD Tržič. Takrat je bilo reševalcev malo, opreme pa tudi ni bilo veliko. Z leti se je situacija spreminjala tako v številu reševalcev kot tudi pri opreми.

Sestanki so po 2. svetovni vojni potekali v prostorih PD Tržič Pr' Gučku (nasproti cerkve sv. Andreja), kjer je bila kasneje trgovina Lipa. Pravzaprav so bili sestanki skupni z alpinisti, saj je šlo za iste ljudi. Že takrat so reševalci začeli razmišljati o lastnih prostorih.

Potem so sestanki, nekje od leta 1958 ali 1959, potekali v prostoru stavbe Pr' Slug. V zadnjem delu stavbe je bil za to poseben prostor. Tudi gostilno so nekateri poimenovali »planinska«. Takrat je imela GRS Tržič nekaj časa skladiščni prostor tudi na takratni postaji milice v Tržiču, v pritličju poleg zapora.

Planinsko društvo Tržič se je zatem preselilo v prostore stavbe občine Tržič (vhod na Trgu svobode, poleg bukvarnice). V atriju na občini Tržič, v današnjem razstavnem prostoru in TIC-u je GRS Tržič nekaj časa imela skladiščne prostore.

Mlajša generacija alpinistov je nekje v sredini šestdesetih let predlagala, da bi sestanki GRS in AO potekali ločeno. To je takrat med nekaterimi člani povzro-

čilo veliko negotovanja. Razlogi za to so bili, da je bilo med članstvom kar nekaj lovcev in tudi nekaterih drugih, ki so se takrat znašli v tej družini. Razne lovske zgodbe seveda alpinistov niso zanimale, zato je prišlo do takega predloga. Kljub negotovanju je kmalu prišlo do različnih terminov sestankov GRS in AO. Od takrat do danes so tedenski sestanki GRS ob sredah, sestanki AO pa ob četrkih.

Leta 1967 so se Gorski reševalci preselili v kletne prostore zdravstvenega doma Tržič in prvič začeli uporabljati druge prostore kot PD Tržič. Tam so imeli na razpolago dva manjša prostora. Enega za skladišče, drugega za sestanke. Šlo je za majhne prostore, a takrat je bilo to za reševalce sprejemljivo. Bili so v svojih prostorih. Seveda so se z leti, ko se je reševalno delo in število reševalcev povečevalo, razmere spremenile. Tudi opreme je bilo vedno več. Posledično so iskali novo prostorsko rešitev za GRS Tržič.

V ZD Tržič je bila GRS nameščena do leta 1995, ko so se preselili v dodeljene nove prostore policijske postaje Tržič.

Takratno občinsko vodstvo je namreč sklenilo, da je potrebno rešiti prostorski problem gorskih reševalcev v Tržiču. Z občinskim denarjem in samoprispevkom občanov je občina zgradila novo policijsko postajo v

Bistrici pri Tržiču. Sprejeta je bila odločitev, da bodo v tej zgradbi imeli svoje prostore Policija, GRS Tržič in TO Tržič (teritorialna obramba). Zato je bila stavba zasnovana tako na veliko, kar je bilo takrat za policijske postaje redkost.

Po dograditvi stavbe je bilo naenkrat kar nekaj problemov. Končno je bilo GRS Tržič res dodeljeno nekaj prostorov, parkirno mesto in skupna uporaba sejne sobe. GRS Tržič je za uporabo prostorov podpisala pogodbo. Pri tem so pomembno vlogo odigrali nekateri posamezniki iz MNZS.

Zaradi odločitve takratne politike je stavba PP Tržič iz občinske lastnine prešla v lastništvo MNZS. V začetku je kar šlo, problemov ni bilo, razen selitve naše pisarne iz pritličja v podstrešno sobico zgradbe, nekje leta 2002. Uporaba prostorov se je seveda prilagajala delu Policije, kar je ob medsebojnih dogovorih potekalo dobro. Po ukinitvi dežurne službe na Policiji Tržič julija 2014, smo se soočili z ugotovitvijo in podatkom, da v prostorih Policije ne moremo več imeti rednih sestankov in drugih aktivnosti kot do tedaj. Težave so se stopnjevale in so dosegle svoj vrh leta 2017, ko nam je bilo jasno povedano, da bomo te prostore morali zapustiti najkasneje ob izteku pogodbe med MNZS in GRS Tržič, to je 20. aprila 2020. Pogodbe MNZS namreč ne bo

podaljšalo, saj naj bi prostore, ki jih sedaj uporablja GRS, potrebovali zase.

Naše delo je bilo močno okrnjeno. Po teh dogodkih nam je v pomoč priskočilo Planinsko društvo Tržič, ki nam je za sestanke odstopilo svoje prostore. Seveda gre v tem primeru za začasno rešitev, ki nikakor ne rešuje našega problema. Hkrati pa kaže na dobro sodelovanje med GRS Tržič in PD Tržič, iz katerega je GRS Tržič pravzaprav tudi nastala.

V decembru leta 2018 smo dobili sporočilo Policije Tržič, naj eno naše vozilo umaknemo s pokritega parkirnega prostora zaradi njihovih potreb. S problematiko smo ves čas seznanjali župana Sajovica, ki nam je obljubil rešitev. V celotnem obdobju od takrat smo samoiniciativno opravili veliko aktivnosti za rešitev problema. O težavah smo seznanili tudi krovno zvezo GRZS in URSZR, v katere sklop GRS nekako tudi sodi. Skupno je bilo kar nekaj sestankov, a končne rešitve prostorske stiske GRS Tržič še ni. Da bi se problem rešil, aktivnosti vodstva GRS Tržič in Občine Tržič potekajo naprej.

Upam in želim, da bomo s skupnimi močmi uspeli rešiti resne prostorske probleme GRS Tržič še pred iztekom pogodbe z MNZS. Gorski reševalci morajo imeti ustrezne prostore za svoje delo. S svojim delom ves čas dokazujemo, da si to zaslužimo.

*Stavba občine z
vhodom s Trga svobode
(foto: Elemir Zrim)*

DELO V DRUŠTVU

Pr' Slug, PD Tržič je tisti čas vodil gostilno (foto: Matija Perko)

Skladiščni prostor GRS v atriju občine (foto: Matija Perko)

Zdravstveni dom Tržič
(foto: Matija Perko)

Policijska postaja Tržič, na
levi parkirano eno od vozil
GRS (foto: Matija Perko)

Prestop iz GRS Mojstrana v GRS Tržič

Senad Halilović

Leta 1991 sem se včlanil v takratno postajo GRS Mojstrana, ki se je kasneje preimenovala v društvo. V postaji Mojstrana sem bil 27 let. Ko sem se poleti leta 2017 preselil v Tržič, sem začel razmišljati o prestopu v Društvo GRS Tržič.

Po nekaj mesecih sem zaprosil takratnega predsednika GRS Tržič, da bi se lahko včlanil v društvo. Takrat sem dobil odgovor, da me bodo dali na alarmno listo in da lahko pridem na vaje, ki se bodo izvajale v GRS Tržič. Tako je ostalo do pomladi 2018, ko sem vzpostavil stik z novim predsednikom društva GRS Tržič. Takrat so postopki prestopa stekli kar hitro. Kakšne odzivne čase na reševanje bi pa imel v Mojstrani, glede na to, da stanujem v Tržiču!

V Mojstrani sem vprašal, če se strinjajo, da prestopim v GRS Tržič. Povedal sem svoje razloge in so se strinjali. To sem povedal predsedniku GRS Tržič. Razložil mi je, kaj moram urediti za prestop. Ker se je to dogajalo preko poletja, se je vse malo zavleklo,

saj so imeli dopust tudi na zvezi GRZS. Jeseni pa je vse hitro steklo naprej.

Urediti je bilo potrebno izpisnico iz GRS Mojstrana. Po preverjanju lista z osebno opremo reševalca, je bilo to potrebno vrniti društvu Mojstrana. Ko je bilo to urejeno, sem se lahko vpisal v GRS Tržič. Vse je potekalo na ravni GRZS. Osebne zaščitne opreme mi ni bilo treba vrniti, saj so opravili prenos iz enega društva v drugo. Tako sem lahko nemoteno začel z delom v društvu GRS Tržič. Osebni list s podatki in s seznamom osebne opreme je bil poslan v GRS Tržič. S tem je bil prestop dokončno urejen.

V GRS Tržiču so me lepo sprejeli in se počutim domače. Nekateri reševalci poznam že več let, ostale pa počasi spoznavam. Vsi skupaj pa imamo enako poslanstvo, pomagati planincem, alpinistom in drugim pohodnikom, ki se ponesrečijo v gorah ali težko dostopnem terenu. To poslanstvo nas povezuje in ni pomembno, v katero društvo ali postajo si včlanjen.

*Senad na vrhu Stenarja
(foto: arhiv Senad Halilović)*

Senad med plezanjem
drugega slapu v Prednji glavi
(foto: Robert Ternik)

Reševanje v Paklenici pred 40 leti

Matija Perko

Med pripravljanjem prispevkov za to številko Gorskega reševalca sem vprašal Petra Rožiča, če ima pripravljen kakšen članek iz preteklih reševanj ali aktivnosti zaslužnih članov. Odgovoril mi je, da tokrat nima nič. Potem pa mi je čez nekaj dni poslal poročilo o reševanju v Paklenici. Predlagal je, da ga objavimo, glede na to, da je lani od tega minilo 40 let.

V tistih letih smo redno hodili plezat v Paklenico le okoli 1. maja. Šlo je za vsakoletni alpinistični tabor, na katerega so prišli alpinisti iz različnih evropskih držav. Tržičani smo bili tam tudi v aprilu leta 1978. Kot vsakič, smo bili tudi tisti dan razkropljeni po različnih smereh. Večina je že izplezala, zato nas je bilo nekaj že v taboru, ostali pa so še plezali. Popoldan je nekdo povedal, da se je v steni Čuka (danes se imenuje Veliki Čuk) zgodila nesreča. Takoj smo zbrali primerno opremo, ki smo jo imeli in odhiteli proti kraju nesreče.

V kanjonu je bilo takrat veliko alpinistov. Organizirane skupine za gorsko reševanje, kot jo imajo Hrvati v kanjonu Paklenice danes, pa ni bilo. Reševanja smo se lotili sami. Žal je ponesrečenka ob padcu utrpela zelo hude poškodbe, ki so bile smrtne. Med reševanjem smo uporabljali le svojo opremo, saj prave za reševanje nismo imeli. Pri vseh postopkih smo improvizirali. Potrebno je bilo spraviti iz stene šokirano soplezalko ponesrečene, zatem pa še truplo pones-

rečenega dekleta. Ker nismo imeli nosil, vreče ali kar koli drugega, smo okoli ponesrečenega dekleta spletli mrežo iz glavne vrvi. Tako smo jo potem v horizontalnem položaju, ob spremstvu reševalca spuščali preko stene. Takrat ni bilo mobilnih telefonov, pa tudi radijskih postaj nismo imeli. Komunikacija med nami je potekala zgolj z glasom.

Ni mi znano, kdo je o nesreči obvestil pristojne službe v Zadru, ki so bile odgovorne za kanjon Paklenice. Spomnim se, da smo dobili informacijo o prihodu predstavnikov Sodne medicine iz Zadra, ki je uradno opravila »ogled« mesta nesreče. Seveda so bili prisotni tudi predstavniki UJV (uprava javne varnosti).

Kot je razvidno iz poročila, smo zaključili naslednji dan, saj nas je prvega dne med reševanjem ujela noč. Ponesrečenko smo preko noči zavarovali na mestu, kjer je danes vstop v smer Severno rebro. Od tam smo jo naslednjega dne spustili do poti, ki gre skozi kanjon. Sama nesreča se je zgodila v steni med današnjima smerema Severno rebro in Water song.

Od tistih, ki smo takrat reševali, sta žal dva že pokojna. Jože Rozman je umrl leta 1991, Franc Čanžek pa leta 2006.

DELO V DRUŠTVU

PLANINSKA ZVEZA SLOVENIJE
KOMISIJA ZA GRS

Postaja GRS: Tržič

ZD: Kranj

Odposlati:

1. KZSZ
2. Planinski zvezi
3. ZD
4. Arhiv

POTEK IN OBRAČUN GORSKE REŠEVALNE AKCIJE V S steni Čuka - Paklenica

I. Akcija se je začela dne 23. aprila 1978. ob uri 17.00 in je bila končana
dne 24. aprila ob uri 11.00 Akcija je trajala skupaj 6 /z nočne preki-
nitvijske ur.

II. POTEK AKCIJE:

a) Obvestilo (od kod, kako, kdaj); b) Opis nesreče (kje, kdaj, kako); c) Kratek potek tehničnega reševanja; d) Prva pomoč in način transporta:

O nesreči, katere se je pripetila ženski navezi Logar Mojca - Robič Silva dne 23/5-78 v S steni Čuka, smo bili tržiški alpinisti obveščeni nekaj minut, mogoče 1/4 ure po dogodku od mimiidocih hrvatskih alpinistov. Prvi štirje tržiški alpinisti, ki so bili slučajno pod steno, so priskočili na pomoč brez najnujnejše reševalne tehnične opreme. Uspeli so urediti le dobro sidrišče na izraziti gredini. Vzporedno je bila obveščena tudi druga skupina alpinistov iz Tržiča, ki je v taboru takoj pobrala ustrezno opremo za reševanje in odhitela na kraj nesreče. Pridružila sta se jim še dva alpinista iz AO Celje.

Ob prihodu prve skupine reševalcev je bila soplezalka že pri ponesrečenki, nezavarevana v odprti steni z lažjimi poškodbami na rokah. Reševalci so jo takoj napotili na višje ležečo gredino, kjer so tudi uredili sidrišče. V tem času je prispela druga skupina reševalcev z vse potrebne opreme. Dva reševalca sta se na karabinski zaveži spustila k ponesrečenki in ugotovila težke poškodbe na glavi in zlom tilnika. Po mnenju reš. Tomazina Iztoke, ki je študent medicine je smrt zelo verjetno nastopila v hipu. Ponesrečenko sta odvezala od njene vrvi in jo fiksirala na glavno vrv za spust. S prusiki sta jo pripela tudi nase in jo v vertikalnem položaju spravila na 30 m nižje ležečo polico. Od tam so jo s pomočjo treh hrvatskih alpinistov, ki so med tem prispeli pomagat, prenesli po polici na levo na rob zadnjega skoka.

Ker je v tem času nastopila noč, so prekinili z reševanjem in ga nadaljevali drugi dan ob 8.00 uri na privolitev uslužbencev sodne medicine in UJV. Sledila je spet ureditev sidrišča in spust s karabinske zaveze reševalca s ponesrečenko v improviziranem marinerju. Po spustu v lažji teren so jo prevzeli reševalci alpinisti AO Matica.

1191-66

DELO V DRUŠTVU

III. PODATKI O PONESREČENCU:

Za evidenco !
Reg. št.:

Šifra dejavn.:

Zavarovanec, nezavarovanec	Družinski člani, sorod. razmerje
Priimek in ime <u>R o b i č Silva</u>	
Rojstni podatki	
Stanovanje	
Delodajalec	

IV. POŠKODBA PONESREČENCA: težke poškodbe glave in zlom tilnika

smrtne

V. PORABA MATERIALA:

VI. PODATKI O REŠEVALCIH IN IZDATKIH REŠEVANJA:

Zap. št.	Priimek in ime reševalca	Reg. št. in šifra dejavnosti	Izguba OD din	Stroški reševanja št. dni oz. ur × povpr. cena rešev.	Skupaj din
1	<u>Krantar Slavko</u>	<u>AO Tržič</u>			
2	<u>Vogelnik Vili</u>	<u>"</u>			
3	<u>Rozman Jože</u>	<u>"</u>			
4	<u>Perko Željko</u>	<u>"</u>			
5	<u>Markič Dušan</u>	<u>"</u>			
6	<u>Tomazin Iztok</u>	<u>"</u>			
7	<u>Perko Matija</u>	<u>"</u>			
8	<u>Čanžek Franc</u>	<u>AO Celje</u>			
9	<u>Aco Pepelnik</u>	<u>"</u>			
10					
11					
12					
Skupaj din					

Prevoz od ----- do -----

skupaj km ----- × din ----- za km je skupaj ----- din

Stroški akcije skupaj ----- din

VII. OPOMBA: Alpinisti iz Tržiča so vsi pripravniki postaje
GRS Tržič

Izguba osebnega dohodka je dokazana s potrdilom delodajalca.

načelnik GRS post.Tržič:

Vodja reševalne akcije:

Kralj Anton

Datum: -----

Direktor Zdravstvenega doma:

DELO V DRUŠTVU

PLANINSKO DRUŠTVO
TRŽIČ
ALPINISTIČNI ODSEK

Tržič, 15. maja 1978

Zadeva: Poročilo o nesreči v S steni Čuka - Paklenica

O nesreči, katera se je pripetila ženski navezi Logar Mojca - Robič Silva, 23. aprila ob 5^h popoldne so bili tržiški reševalci obveščeni nekaj deset minut po dogodku od strani mimo-idočih hrvatskih turistov.

Prvi štirje tržiški reševalci, ki so bili slučajno pod steno so priskočili na pomoč brez nujne tehnične opreme. Uspeli so le urediti dobro sidrišče na izraziti gredini. Vzporedno je bila obveščena tudi druga skupina Tržičanov, ki je v taboru pobrala ustrezno opremo (vrvi, kline, vponke, pomožne vrvice) in prihitela na kraj nesreče. Pridružila sta se tudi celjska alpinista Čanžek Franc in Aco Pepelnik.

Ob prihodu reševalcev je bila soplezalka ponesrečene alpinistke pri njej in sicer nezavarovana v odprti steni, z lažjimi poškodbami na rokah. Reševalci so jo takoj napotili na višje ležečo gredino, kjer so si tudi uredili sidrišče. V tem času je prispe-la tudi ekipa z vso potrebno opremo. Dva reševalca sta se na karabinsko zavoro spustila k ponesrečenki, kjer sta ugotovila težke poškodbe na glavi in zlom tilnika. Po mnenju R reševalca Tomazin Iztoka, ki je študent medicine je smrt nastopila v hipu. Ponesrečenko sta odvezala od njene vrvi in jo fiksirala na glavno vrv za spust. S prusiki sta jo pripela tudi nase in jo v vertikalnem položaju spravila na 30 m nižje ležečo polico. Od tam so jo s pomočjo treh hrvatskih alpinistov prenesli po polici v levo na rob zadnjega skoka.

Ker je v tem času nastopila noč, so prekinili z reševanjem in ga nadaljevali drugi dan ob 8^h zjutraj na privolitev sodne medicine in organov javne varnosti. Sledila je spet ureditev sidrišča in spust čez karabinsko zavoro enega reševalca s ponesrečenko v improviziranem marinerju. Po 35 meterskem spustu v lažji teren so jo prevzeli člani AO Matica.

Pri reševanju so sodelovali:

Frantar Slavko, Vogelnic Vili, Rozman Jože, Perko Željko, Markič Dušan, Tomazin Istok in Perko Matija iz AO Tržič ter Čanžek Franc in Aco Pepelnik iz AO Celje.

načelnik AO TRŽIČ

Poročilo o nesreči, Paklenica 1978

Vremenska ujma v Tržiču konec oktobra

Primož Štamcar

V noči z 29. na 30. oktober 2018 je Tržič, predvsem pa porečje Tržiške Bistrice in Lomščice prizadela vremenska ujma z naraslimi vodami, ki je odnašala ceste, mostove, hiše. Praktično odrezanih, brez cestnih ali drugih komunikacijskih povezav (elektrika, telefon) je bilo več naselij (Jelendol, Dolina, Lom pod Storžičem). Zaradi razmer je bila organizirana večja intervencija Civilne zaščite. Zjutraj je bila s strani ReCO Kranj aktivirana tudi GRS Tržič, da bi spremljala in pomagala pri helikopterskih prevozih v vasi, do katerih so bile prekinjene cestne povezave.

Po mojem osebnem mnenju bi bilo potrebno aktivirati gorske reševalce že prej, ko obstane gasilska tehnika oziroma ceste niso več prevozne. Odgovorni bi

morali vedeti, da obstajajo tudi reševalne enote, ki zmorejo oditi na pomoč ljudem v odrezanih naseljih tudi peš in v težjih okoliščinah.

Ena ekipa reševalcev je bila razporejena za delo s helikopterjem na heliportu Tržič pri policijski postaji v Bistrici. Reševalec letalec in ekipa reševalcev so nudili logistično pomoč helikopterski ekipi pri natovarjanju, zapenjanju in raztovarjanju tovora. Koordinacija dela z ekipo GRS in CZ je potekala dobro. Pripravili smo dva tovora za helikopter (električni agregati, bencin, kruh, mleko, voda ...), ki ju je potem odnesel v Jelendol. Ker v obeh vaseh ni bilo elektrike, smo pripravili in pospremili tudi delavca Elektra Gorenjske za polet s helikopterjem v Jelendol, kjer je ponovno

Prevoz opreme v Jelendol
(foto: Domen Bole)

NE POMAGAMO SAMO V GORAH

vzpostavil električno omrežje, da je naselje dobilo elektriko. Na heliportu v Tržiču je bil v pripravljenosti še zdravnik, gorski reševalec letalec, če bi ga potrebovali prebivalci obeh vasi.

Reševalci smo sestavili tudi dve ekipi reševalcev, ki sta po 9. uri odšli v smeri Jelendola oziroma Doline. Dokler je šlo, so napredovali z vozili, potem pa peš. Njihova naloga je bila, da se prebijejo do obeh vasi, ugotovijo dejansko stanje, okoliščine in potrebe prebivalcev ter vzpostavijo radijsko zvezo s Tržičem. V tem času sta bila Dolina in Jelendol še brez elektrike. Mobilni telefoni niso delovali. Prva ekipa je šla v smeri Čadovlje, Dovžanova soteska, Dolina, Jelendol. Po cesti je s terenskim vozilom prišla do tunela pred Dovžanovo sotesko. Nadaljevali so peš.

Druga ekipa pa je šla v smeri Podljubelj, Počivalnik in naprej peš v smeri Borova peč, Dolina, Jelendol. V Dolini je bila cesta na več mestih uničena. Krajani

Doline so se že samoorganizirali in niso imeli potreb po zdravstveni ali drugi pomoči. Reševalci so nadaljevali peš proti Jelendolu. Tudi med obema vasema cesta ni bila prevozna. Ob 10.15 uri sta ekipi reševalcev prispeli v Jelendol. Ustavili sta se na štabu PGD Jelendol. Sledila je izmenjava informacij o stanju. V vaseh so ponovno dobili elektriko, vzpostavljeno je bilo delovanje mobilne telefonije, ogroženih, ponesrečenih ali poškodovanih prebivalcev ni bilo. Ptekala so čistilna dela. Po navodilih zdravnika smo ob pomoči radijske postaje opravili medicinsko oskrbo občana Jelendola, ki je okrevail po nedavni operaciji. V Jelendolu je bila tudi starejša občanka, ki je ves čas potrebovala aparat s kisikom. Ob posvetovanju našega zdravnika z ZD Tržič je bil zanjo v Jelendol prepeljan agregat, saj nismo vedeli, kako bo z delovanjem električnega omrežja. Pri poskusu prečkanja narasle vode na poti domov starejši občan tega ni zmoget. Reševalci so mu pri prečkanju pomagali in

NE POMAGAMO SAMO V GORAH

V Jelendolu
(foto: Slavko Rožič)

NE POMAGAMO SAMO V GORAH

Cesta proti Dolini je bila zasuta s kamenjem (foto: Domen Bole)

ga pospremili do doma. Nato sta se ekipi vrnili v smeri Jelendol, Dolina, Čadovlje, Tržič. Sodelovalo je 21 članov GRS Tržič.

Celotna intervencija je trajala še kar nekaj naslednjih dni. Sledili so prevozi opreme, oskrba prebivalcev, čiščenje objektov in sanacija cest. V danih okoliščinah je bila intervencija opravljena zgledno.

Kljub temu se na poznejši analizi nihče od sodelujočih (GZ Tržič, gasilske enote, ReCO Kranj, Štab CZ Tržič, GRS Tržič, ...) ni mogel izogniti dejstvu, da Civilna zaščita v Tržiču za ustrezno ukrepanje ob obsežnejših intervencijah ni materialno, tehnično (prostori, oprema) niti kadrovsko najboljše oziroma primerno opremljena.

Ponekod so reševalci morali poiskati svojo pot (foto: Domen Bole)

Statistični pregled reševalnega dela v letu 2018

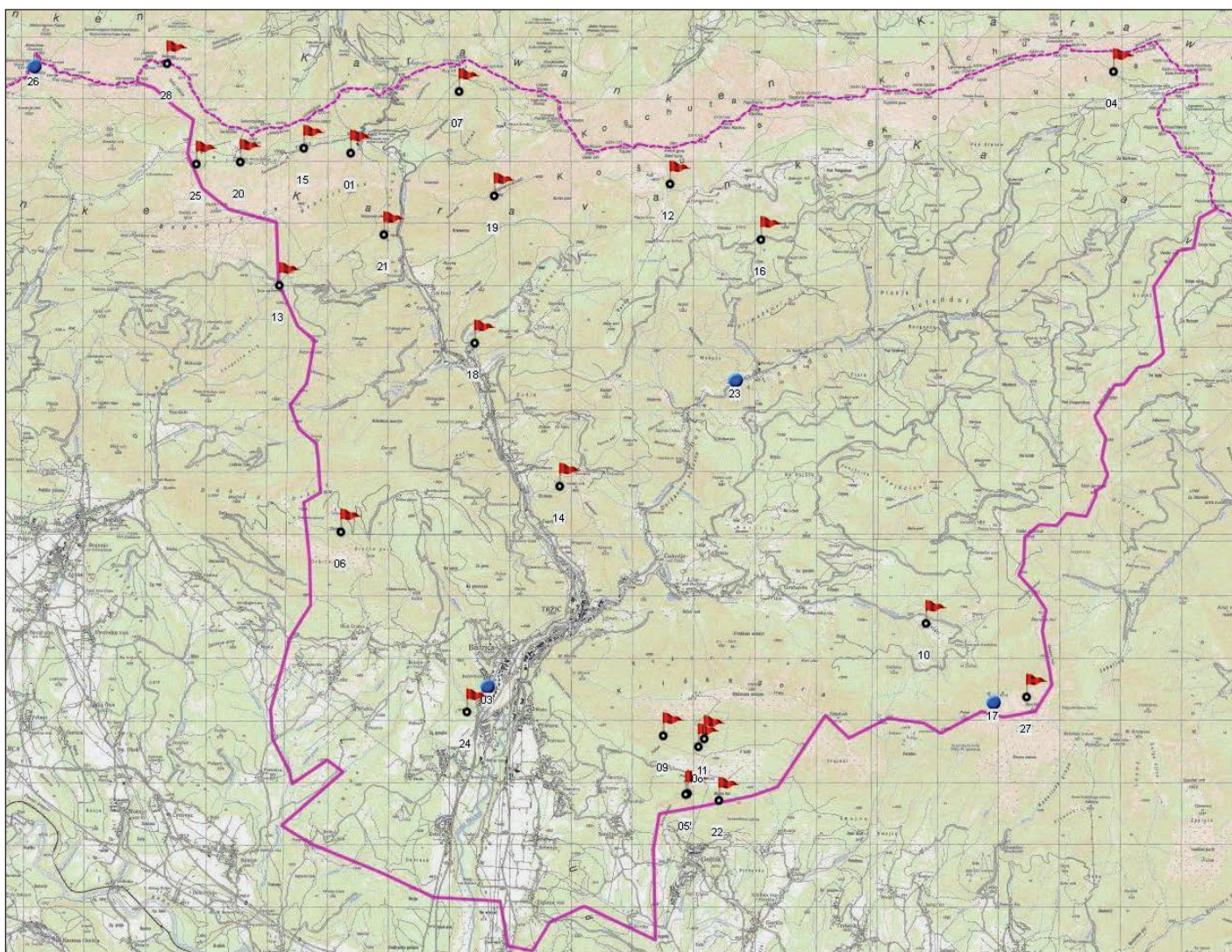
Primož Štamcar

(foto: Vili Vogeltnik)

V letu 2018 smo bili reševalci GRS Tržič s strani ReCO Kranj 28-krat pozvani na pomoč. Reševalno delo je bilo v tem letu izredno neenakomerno razporejeno. V prvi polovici leta je bilo malo intervencij, v treh mesecih celo nobene. Tudi poletno obdobje je bilo dokaj mirno, za razliko od drugih turistično mnogo bolj obremenjenih delov naše države (Posočje, Julijske Alpe, ...), kjer gorski reševalci posredujejo tudi večkrat dnevno. Jesen pa je tudi nam prinesla več dela. Tudi vrste posredovanj so bile zelo različne kot na primer ugriz kače, nesreče padalcev, po-

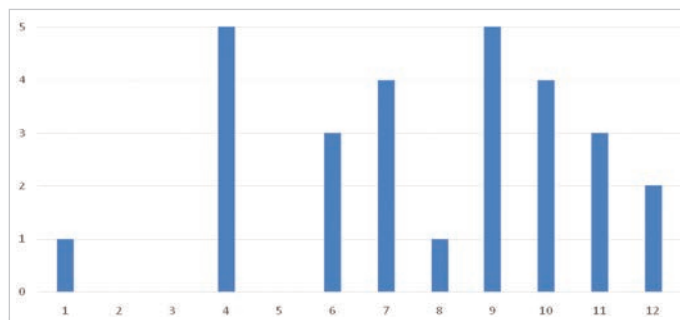
škodbe spodnjih okončin, obolenja v hribih, delovna nesreča z motorno žago, vremenska ujma v Tržiču, ... Leto smo končali z intervencijo na območju Zelenice, kjer je ob zelo skromnih snežnih razmerah in majhni nevarnosti snežnih plazov, planinec kljub temu sprožil snežni plaz, ki ga je spodnesel in povzročil zdrs po grapi.

Intervencije GRS Tržič po lokacijah v občini Tržič

V intervencijah smo nudili pomoč 19 poškodovanim ali obolelim osebam ter 10 nepoškodovanim (omaganim, zaplezani, izgubljeni). V tem letu v tržiških gorah ni bilo smrtnih primerov.

Tržiški gorski reševalci so sodelovali in pomagali tudi pri 14 intervencijah izven tržiške občine, ki so jih vodila ostala društva GRS po Sloveniji. Časovno najobsežnejše so bile iskalne akcije pogrešanih oseb na območju Kranjske gore in Kravca v jesenskem obdobju.

Število intervencij GRS Tržič po mesecih (2018)

Podatki o posredovanju

Iz podatkov je razvidno, da je v trinajstih posredovanjih sodeloval helikopter. Podobno je tudi s prisotnostjo zdravnika, ki je bil poleg v štirinajstih posredovanjih.

št.	datum	intervencija	lokacija	poškodovani	nepoškodovani	prisoten helikopter	prisoten zdravnik
1	13.1.2018	Reševanje plezalke, zdrs-poškodba kolena Ljubelj, za hotelom	Ljubelj	1		ne	ne
2	8.4.2018	Reševanje padalca pod vzletiščem Gozd, nepoškodovan	Gozd		1	ne	ne
3	10.4.2018	Reševanje mačka, ki je splezal na drevo, Ročevnica	Ročevnica			ne	ne
4	18.4.2018	2 tujca obtičala pod Košutnikovim Turnom, sneg, neprimerna oprema in znanje	Košutnikov Turn		2	da	da
5	19.4.2018	Nepoškodovan padalec v drevesu, Gozd	Gozd		1	ne	ne
6	25.4.2018	Izpah rame, med Dobrčo in Lešansko planino	Lešanska planina	1		da	ne
7	10.6.2018	Poškodba noge, lovska pot s Korošice	Korošica	1		da	da
8	15.6.2018	Poškodbe po padcu s poti, Kriška gora - Gozd	Kriška gora	1		ne	ne
9	30.6.2018	Slabost - nezavest, pot na Kriško goro	Kriška gora	1		da	da
10	7.7.2018	Poškodba - zlom gležnja, Senožeti pod Storžičem	pod Storžičem	1		ne	ne
11	16.7.2018	Oboleli na poti na Kriško goro	Kriška gora	1		da	da
12	19.7.2018	Zlom noge na poti s Kofc proti Velikemu vrhu	Kofce	1		da	da
13	28.7.2018	Planina Prevala, nenadna slabost, izguba zavesti	Prevala	1		ne	da
14	23.8.2018	Zlom gležnja, planinska pot pod Završnikom, Podljubelj	Završnik	1		ne	da
15	9.9.2018	Obnemogel planinec, sestop z Zelenice	Zelenica	1		ne	ne
16	14.9.2018	Bolečina v prsih, gobar nad Jelendolom - Malo hudo brdo	Jelendol - Mrzla dolina	1		da	da
17	16.-17.9.2018	Na poti skozi Žrelo najden nahrbtnik in oprema - poizvedovanje, ogled, iskanje	Storžič			da	ne
18	24.9.2018	Poškodba noge pri delu z motorno žago, pomoč NMP	Podljubelj	1		da	da
19	26.9.2018	Ugriz kače, na vrhu Zaimenovih peči, Podljubelj	Zaimenove peči	1		da	da
20	10.10.2018	Poškodba noge pri sestopu z Zelenice	Zelenica	1		ne	ne
21	11.10.2018	Padec - zdrs pod pot s Prevale proti Ljubelju, 2 poškodovana, 1 nepoškodovan	Prevala	1	2	da	da
22	12.10.2018	Nepoškodovan padalec pristal na drevesu, med Gozdom in Golnikom	Gozd		1	ne	ne
23	30.10.2018	Vremenska ujma na področju Tržiške Bistrice: Jelendol, Dolina - intervencija CZ	Jelendol			da	da
24	4.11.2018	Zlom noge, padec na spolzkem terenu v gozdu	Loka pri Tržiču	1		ne	ne
25	17.11.2018	Poškodba planinca na poti Roblekov dom - Zelenica, padec	Zelenica	1		ne	da
26	17.11.2018	Dva hrvaška planinca sta zašla, pot s Stola proti Zelenici	Vrtača		2	ne	ne
27	4.12.2018	Stena Storžiča - v Petem žrelu se je zaplezal planinec	Storžič		1	ne	ne
28	15.12.2018	Plaz pod Palcem odnesel planinca, poškodovan	Suho ruševje	1		da	da
Skupaj				19	10	13	14

Zima konec decembra 2018, a snega le za vzorec

*Resno delo
in dobra volja*